

Επιστολή προς τους Έλληνες

Του Hugo Dixon*

Αγαπητοί Έλληνες

Η οργή που νιώθετε για τα δεινά σας είναι κατανοητή. Βρίσκεστε αντιμέτωποι με διάφορες δυσάρεστες εναλλακτικές λύσεις, εκ των οποίων όλες αφορούν μεγάλες περικοπές στο βιοτικό σας επίπεδο για τα ερχόμενα έτη. Όμως, οι επιλογές αυτές δεν είναι όλες εξίσου κακές. Πρέπει να αποφύγετε μια συναισθηματική αντίδραση που θα σας αφήσει σε ακόμα χειρότερη κατάσταση - και πρέπει να εξοστρακίσετε εκείνους που καταφεύγουν στη βία.

Μια επιλογή ήταν να πείσετε τους πολιτικούς σας να πουν τελικά «όχι» στο πρόγραμμα λιτότητας Ευρωζώνης-ΔΝΤ. Το πρόγραμμα αυτό δεν είναι τέλειο. Όμως, η απόρριψή του χωρίς δεύτερη σκέψη θα ήταν παιδιάστικη. Χωρίς συμφωνηθέν σχέδιο, δεν θα παίρνατε χρήματα. Η συνέπεια δεν θα ήταν μόνο πως η κυβέρνηση θα κήρυσσε έτσι στάση πληρωμών για τα δάνεια που πήρε για λογαριασμό σας. Θα γινόταν επιδρομή στις τράπεζές σας και η ύφεση θα γινόταν ακόμα πιο βαθιά. Πιθανόν επίσης να χάνατε τους εναπομείναντες φίλους σας στην Ευρώπη, οι οποίοι θα σας θεωρούσαν κακομαθημένα παλιόπαιδα.

Δεν σημαίνει αυτό ότι θα πρέπει να εξοφλήσετε όλα τα χρέη σας. Ακόμα και με ηράκλειες προσπάθειες, αυτό δεν θα είναι δυνατό. Μπορείτε, όμως, ίσως να διαπραγματευθείτε μια συντεταγμένη αναδιάρθρωση του χρέους κάποια στιγμή το ερχόμενο έτος. Κάτι τέτοιο θα σημαίνει μείωση των χρεών σας, ας πούμε στο ήμισυ, αλλά στο πλαίσιο ενός συμφωνηθέντος προγράμματος Ευρωζώνης-ΔΝΤ που σας πρόσφερε αρκετά χρήματα για να επιβιώσετε ώσπου να αναρρώσετε.

Ίσως ρωτήσετε γιατί δεν μπορείτε να κηρύξετε «τακτική» στάση πληρωμών σήμερα. Δεν θα ήταν αυτό καλύτερο από το να περιμένετε; Η απάντηση θα ήταν «ναι», αν μια τέτοια επιλογή μπορούσε να συμφωνηθεί σήμερα. Δυστυχώς, η υπόλοιπη Ευρώπη δεν είναι ακόμα έτοιμη για τη στάση πληρωμών σας. Επομένως, δεν θα συμφωνήσει σε κάτι τέτοιο. Και αυτό, εξ ορισμού, σημαίνει ότι μια στάση πληρωμών σήμερα θα ήταν άτακτη και χαοτική.

Περιμένετε λίγους μήνες, ωστόσο, και θα κατανοήσετε ότι η υπόλοιπη Ευρώπη μπορεί να βρίσκεται τότε σε θέση να αντέξει καλύτερα μια αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, ιδίως αν έχει χρησιμοποιήσει καλά τον χρόνο της και έχει στηρίξει τις τράπεζές της. Κι εσείς, άλλωστε,

μπορεί να βρίσκεστε σε θέση να διαπραγματευθείτε καλύτερα ένα νέο πακέτο - με την προϋπόθεση ότι θα ενισχύσετε κεφαλαιακά τις τράπεζές σας και θα συρρικνώσετε το δημοσιονομικό σας έλλειμμα, ώστε να εξαρτάστε λιγότερο από ξένα κεφάλαια.

Κανείς δεν αρνείται πως αυτή η πορεία θα είναι δύσκολη. Πρόκληση για σας δεν είναι μόνο η μείωση του ελλείμματος, αλλά και η αποκατάσταση της οικονομικής ανταγωνιστικότητάς σας. Αυτό σημαίνει περαιτέρω υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου.

Υπάρχει άραγε σύντομος δρόμος για να αποφευχθεί όλο αυτό; Η επαναφορά της δραχμής, ίσως; Δεν θα αποκαθιστούσε αυτό την ανταγωνιστικότητα; Η απάντηση είναι πως πιθανότατα όχι. Η αλήθεια είναι πως δεν θα έπρεπε ποτέ να έχετε ενταχθεί στην Ευρωζώνη. Κανείς, όμως, δεν έχει βρει ακόμα τρόπο να ξαναβάλει την οδοντόπαστα πίσω στο σωληνάριο χωρίς να λερωθεί. Και πάλι, ο αδύναμος κρίκος είναι οι τράπεζές σας. Αν οι συμπατριώτες σας πίστευαν πως θα επανερχόταν η δραχμή (σε πολύ χαμηλότερη ισοτιμία, βεβαίως), θα ήταν τρελοί να κρατούσαν τα χρήματά τους σε ελληνική τράπεζα. Θα επικρατούσε πανικός πριν καν κοπούν οι νέες δραχμές.

Ολα αυτά μπορεί να φαίνονται τρομερά άδικα - και ως ένα βαθμό είναι. Πολιτικοί αμφοτέρων των μεγάλων κομμάτων της Ελλάδας απογοήτευσαν τον κόσμο επί σειρά δεκαετιών. Ηγήθηκαν ενός τερατωδώς αναποτελεσματικού δημοσίου τομέα, συχνά στελεχωμένου με φίλους και πελάτες. Δαπάνησαν πάρα πολλά χρήματα και στη συνέχεια εξαπάτησαν με ψευδή στοιχεία, για να μπορέσει η Ελλάδα να μπει στην Ευρωζώνη. Η διαφθορά και η φοροδιαφυγή οργίασαν - και έμειναν σε μεγάλο βαθμό ατιμώρητες.

Μπορείτε επίσης να κατηγορήσετε τους ξένους για τα δεινά σας. Οι ξένες τράπεζες ήταν από εκείνους που σας δάνεισαν όλα αυτά τα χρήματα. Κάποιες μάλιστα σας βοήθησαν να μαγειρέψετε τα στοιχεία σας. Και η υπόλοιπη Ευρωζώνη έκανε τα στραβά μάτια όταν καταγράφατε αστρονομικά χρέη. Θυμηθείτε, όμως: οι πιστωτές σας (τόσο οι τράπεζες όσο και οι κυβερνήσεις) δεν θα εξέλθουν αλώβητες. Όταν κηρύξετε στάση πληρωμών, εκείνοι θα πληρώσουν βαρύ τίμημα.

Πρέπει επίσης να καταλάβετε ότι φέρετε και εσείς μέρος της ευθύνης. Πολλοί από εσάς φοροδιαφεύγατε. Πολλοί απολαμβάνατε εκείνες τις υψηλόμισθες θέσεις του δημοσίου τομέα. Οι περισσότεροι καταναλώνατε περισσότερα απ' όσα παρήγατε και συνταξιοδοτούσασταν πάρα πολύ νωρίς. Ψηφίζατε επίσης τους άχρηστους πολιτικούς σας. Ο, τι κάνουμε έχει συνέπειες. Διαμαρτυρηθείτε ελεύθερα. Εστιάστε, όμως, στους

σωστούς στόχους, μη «βάζετε τα χέρια σας και βγάζετε τα μάτια σας», απορρίπτοντας την ξένη βοήθεια. Και πάνω απ' όλα, συνεχίστε ειρηνικά.

* Ο κ. Hugo Dixon είναι αρχισυντάκτης στο «Reuters Breakingviews», το τμήμα απόψεων και σχολίων του ειδησεογραφικού πρακτορείου Reuters.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στις 2 Ιουλίου του 2011 στην Καθημερινή.